GAZETA POLSKA

Prenumerata w miéjscu: miesięcznie złp. 4. kwartalnie złp. 10. Exemplarz gr. 6.

№er 14.

Prenumerata na prowincji z opłatą pocztową kwartalnie zł. 18.

w Warszawie dnia 14 *Grudnia* 1826 *roku, we Czwartek.*

(*z Dziennika Praw.*)

z Bożéj Łaski

My MIKOŁAJ I.

Cesarz Wszech Rossji, Król Polski, etc. etc. etc.

Stosownie do artykułu 46. Ustawy konstytucyjnéj Królestwa Naszego Polskiego, oraz Postanowienia Królewskiego z dnia 5/17 Czerwca 1817.

Po wysłuchaniu zdania Deputacji Senatu tym końcem ustanowionéj.

Na rapport Namiestnika Naszego w rzeczoném Królestwie.

Chcąc uznać gorliwość i czynność jaką JPan Karól Graefe naczelny lekarz wojsk Królesko-Pruskich okazał w dozorowaniu szpitalów podczas kampanji 1813 roku, a mając prócz tego wzgląd na ród Polski pomienionego JPana Karóla Graefe, tudzież na okoliczność, iż Ojciec jego miał sobie nadany klejnot szlachectwa w Polsce za panowania Króla Stanisława Augusta.

Postanowiliśmy udzielić i nadać, jakoż niniéjszym dyplomatem szlachectwa istotnie udzielamy i nadajemy temuż JPanu Karólowi Graefe dla niego i jego potomków prawych i w prostéj linji, tytuł i prawa szlachcica Polskiego.

Chcemy, aby odtąd używał prerogatyw do téj godności przywiązanych, w całéj ich obszerności i zupełności.

Udzielamy prócz tego JPanu Karólowi Graefe i wyż rzeczonym potomkom jego herb następujący:

Na tarczy w polu błękitném na pół przedzieloném, z prawéj strony dwa wieńce z gwiazd łączące się z sobą, a z lewéj pół orła białego. Nad tarczą korona, hełm rycerski obok którego krzyż.

Udzielając niniéjsze dyploma szlachectwa i herbu JPanu Karólowi Graefe, upoważniamy go wraz z potomstwem jego prawém i w prostéj linji do zaszczycania się szlachectwem i używania pomienionego herbu jak inni Szlachta Królestwa Naszego Polskiego we wszystkich [illegible] publicznych wiecznemi czasy.

Dla większéj wagi niniéjsze dyploma własnoręcznie podpisując, rozkazujemy pieczęć

Wiadomości o Gruzji z opisu podróży P. Gamba.
(Z Dziennika petersburskiego.)

Z powodu wojny, jaką w téj chwili Rossja prowadzi z Persami, prowincja ta, któréj południowe granice są obecnie wojny teatrem, stała się interessowniéjszą, niż kiedykolwiek przedtém. Ogłoszone drukiem wiadomości, przez francuzkiego konsula P. Gamba zebrane, tém więcéj będą dla czytelników ciekawe.

P. Gamba długo przebywał w Tiflis, i zastanawiał się nad tém, czyby niemożna Gruzji uczynić środkowym punktem nowéj drogi handlowéj, któraby z Rossji przez środkową Azję do Chin otwarta być mogła. Piérwsze w tym zamiarze kroki już zostały właśnie przedsięwzięte. Kupcy z Tiflis uczęszczali już od lat kilku na jarmarki lipskie; byli nawet w Hamburgu. Będą chcieli zapewni[illegible] mnożyć jeszcze stosunki swoje, co z łatwości[illegible] się może, jeśli przy pomocy Rossji udzielonéj temu handlowi tranzytowemu, znowu otworzoną zostanie dawna droga, która tak kwitnącemi uczyniła osady genueńskie nad morzem czarném.

Ludność Gruzji podług P. Gamba do 3,000,000 ma dochodzić. Składa się z właściwych Georgjan, z Ormian, Tatarów i Persów.

Georgjanie są wysmukli i silni; rysy ich twarzy są wydatne i regularne, lecz niezmiernie do żydów są podobni; charakter ich jest dumny, a często nawet w najwyższym stopniu tę wadę posiadają. Mieszkańcy kraju, w którym bezpieczeństwo tak często narażone bywa na napady i rabunki sąsiedzkich nomadów, albo ludów kaukazkich, mają w udziale męztwo, o ile to z chytrością połączone być może. Żaden lud lepszéj nie dostarcza konnicy. Używana niegdyś była w wojsku perskiém, i zostawała zawsze w rezerwie podczas bitwy, aby ją nagle rozstrzygnąć. Pod Xiążętami swemi nawykli byli Georgjanie do zostawania w ciągłéj wojnie, i dopiéro pod panowaniem Rossji zaczęli się więcéj trudnić uprawą roli, kunsztami i handlem. Kobiéty ich są ładne i przypominają najpiękniéjsze greckie posągi. Niéma tu śladu téj niewoli, w jakiéj powszechnie na wschodzie zostają.

Ormjanie są liczni w Gruzji, lecz ile Georgjanie są ludem wojennym, tyle ci skłonnemi są do spokojności. Są oni zawsze pokorni, poważni i pełni rozwagi. Miłośnicy obyczajów patrjarchalnych, łączą z niemi wszelkie błędy, które od długiéj niewoli są nieodłączne. Piérworodny syn, tak jak za czasów Abrahama jest panem i naczelnikiem domu. Młodsi bracia i siostry są mu podlegli. Ojca szanują wszyscy, tak, iż rzadko w jego obecności siedzą, a rzadziéj jeszcze zabiérają miéjsce u jego stołu. Cudzoziemcom nawet, piérworodny usługuje. Przybywszy Gamba do pewnego ormjańskiego kupca, któremu był polecony, miał dla siebie natychmiast przygotowaną kąpiel, i ozdobiony pokój; zabito oraz owcę i przysposobiono ucztę. Miłość porządku, znajomość dokładna handlu, prostota i oszczędność są ich przymiotami. Lecz rozproszeni po znacznéj części Azji, podlegli zawsze despotom, którzy jedynie namiętności swoje za przewodnika, a wolę za prawo uważają, musieli równie z Abrahama dziećmi, równie jak oni da-

herbową Naszego Królestwa Polskiego na niémże przyłożyć.

Dan w Petersburgu dnia 2go (14go) miesiąca Lutego roku pańskiego 1826, a Panowania Naszego pierwszego.

(podpisano) MIKOŁAJ.

przez Cesarza i Króla.
Minister Sekretarz Stanu

Stefan Hr. Grabowski.

Zgodno z Oryginałem
Radzca Sekretarz Stanu, Generał Dywizji
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem
w Zastęp: Ministra Sprawiedliwości
R a d c a S t a n u
M. *Woźnicki.*

Za Sekretarza Jeneralnego
Szef Biúra
K. H o f f m a n n.

Doniesione było w Nrze 6 i 8 Gazety polskiéj jakie większe wygrane, i na jakie Nra padły w rozpoczętém ciągnieniu 30 Loterji klassycznéj. Zamieszcza się ciąg dalszy. (*)

Numer 7,361 wygrał 20,000 złp:, Numer 9,579 — 10,000 złp: Nra 19,410 i 28,607 po 5,000 złp:, Nra 576 — 4,816 — 16,515 — 23,245 i 27,171 po 2,500 złp.; a Nra 990 — 6,428 — 7,312 — 16,316 — 17,095 — 18,143 i 27,394 po 2,000 złp:. Na dniu onegdajszym, czyli 12 b. m., odciągnięto również 1,400 Nrów, z których Ner 14,872 wygrał 100,000 złp:, Ner 10,780 — 50,000 złp:, Ner 512 — 20,000 złp:, Ner 19,214 — 10,000 złp:, Nra 1,594 — 16,947 i 25,662 po 5,000 złp:, Nra 8,150 — 16,951 — 19,361 — 21,739 — 24,580 — 24,610 i 27,387 po 2,500 złp: a Nra 5,801 -- 9,439 -- 10,745 -- 16,454 i 21,362 po 2,000 złp:

W dniu wczorajszym odciągnięto także 1,400 Nrów, z tych Ner 6, 543 wygrał 200,000 złp: Ner 23,759 — 30,000 złp: Ner 26,504 15,000 złp: Nra 1,679 — 9,645 — 17,460 i 26,941 po 5,000 złp: Nra 480 — 1,825 — 13,749 i 13,979 po 2,500 złp:, a Nra 962 — 12,479 — 17,292 23,488 i 25,969 po 2000 złp:.

---

wnemi, podzielić wady im właściwe. Bywają często skąpi i brudni, gdyż wydatki i okazałość kusić by mogły ich ciemięzców. Są małomówni i nie bardzo uprzejmi, gdyż, jedno słowo, jedna nieprzezorność mogłaby ich o śmierć przyprawić. Wdzięczność ku dobroczyńcy, który pognębiony został, mogłaby ich pociągnąć w przepaść z nim razem, dla tego bywają nawet często niewdzięczni. Zaszczyty i dostojeństwa nie są dla nich w państwach mahometańskich przystępne, ubiegają się przeto jedynie za zyskiem. Handel w Tiflis zostaje prawie wyłącznie w ich ręku; równie i handel całéj Gruzji do nich jedynie należy.

Tatarzy są również liczni, mianowicie z tamtéj strony Kaukazu; są oni częścią nomadami, częścią osiadłemi w miéjscu. Z początkiém wiosny opuszczają wioski, dla oddychania czystém powietrzem między górami, i dla dostarczenia paszy bydłu. We

(*) Wcisnęła się omyłka w pierwszém doniesieniu albowiem nie Ner 202 i 20,091, ale rzeczywiście Numer 302 i 20,097 wygrały po 1000 zł.

Wyszedł z druku ogólny programat kursów mających się wykładać w politechnicznéj szkole przygotowawczéj w roku szkolnym 1827.

Dziś zimna stopni 2.

R O S S J A

Akt oddzielny, tyczący się Xięztw Multan i Wołoszczyzny.

W IMIENIU BOGA WSZECHMOGĄCEGO.

Wybór Hospodarów multańskiego i wołoskiego, gdy już teraz z pośród bojarów krajowych są obrani, odbywać się będzie na przyszłość w każdéj z tych prowincji podług zezwolenia i woli Najwyższéj Porty, na posiedzeniu ogólném dywanu, stósownie do dawnego zwyczaju krajowego.

Bojarowie Dywanu każdéj prowincji, będąc ciałem kraju, wybiorą za ogólném zezwoleniem mieszkańców, na godność Hospodara, jednego z bojarów najdawniéjszych i najzdolniéjszych do należytego jéj piastowania, a Wysokiéj Porcie przedstawi w prośbie (Arz-Mahsar) wybranego kandydata, który jeśli go Wysoka Porta przyjmie, mianowany będzie Hospodarem i otrzyma inwestyturę. Jeśliby dla ważnych przyczyn, mianowanie Kandydata wybranego nie było zgodne z życzeniem Wysokiéj Porty, w takim razie, po sprawdzeniu tych przyczyn ważnych przez dwory obadwa, wolno będzie polecić wymienionym bojarom, aby przystąpili do wyboru innéj przyzwoitéj osoby.

Trwanie rządów Hospodarów będzie zawsze oznaczone, podobnie jak dawniéj, na całe i zupełne lat siedm, od dnia ich nominacji; przed upływem tego czasu nie będą mogli być zrzuceni z urzędów. Jeśli w ciągu swoiéj administracji, przestępstwa jakiego się dopuszczą, Wysoka Porta uwiadomi o tém Ministra Rossyjskiego, i jeśli po sprawdzeniu, uczynioném z obojéj strony, rzeczywiste spełnienie przestępstwa Hospodara sprawdzone zostanie, destytucja jego dozwolona będzie w tym tylko przypadku.

Wrześniu powracają znowu do domów. Mléko i sér jest ich pożywieniem, mléko zaś kobyle zsiadłe napojem. Kobiéty ich przędą wełnę i wyrabiają kobierce, które znane są z świetności kolorów i taniości. Należą oni do najwierniéjszych i najlepszych Rossyjskich poddanych, i dowodzą, że nawet koran może dobrych, powolnych i pracowitych obywateli tworzyć. Brani bywają niewłaściwie za Persów.

Persowie zamieszkują Gruzją, o tyle, o ile przyłączona do Rossji w r. 1805 część téj prowincji za Kaukazem około Aratu leżąca, składała część państwa perskiego. Tych Gamba wystawia w najokropniéjszém świetle. Są oni niewierni w przyrzeczeniach, zdradliwi, tchórzliwi i pełzający przed mocniéjszemi od siebie, dumni i okrutni względem słabszych, oddaje jednakże sprawiedliwość Abbas-Mirzie. Xiąże ten ma jedynie na celu uszlachetnienie i udoskonalenie ludu swego, lecz jak się może spodziéwać Abbas Mirza, aby przy teraźniéjszém położeniu politycznem Persji mógł wydołać wojnie, jaką, z tak potężném jak jest Rossja mocarstwem, podstępnie rozpoczął.

Hospodarowie, nie dawszy aż do końca oznaczonego siedmioletniego urzędowania, ani obudwóm dworom, ani krajowi żadnego powodu do skargi prawnéj i ważnéj, mianowani będą znowu na dalsze lat siedem, jeśli o to zaniosą prośbę do Wysokiéj Porty dywany prowincjonalne, i jeśli mieszkańcy względem nich powszechne okażą ukontentowanie.

W razie abdykacji którego z Hospodarów przed końcem siedmioletniego terminu, bądź z powodu starości, choroby, lub innéj jakiéj przyczyny, Wysoka Porta, uwiadomi o tém Dwór Rossyjski i abdykacja będzie mogła nastąpić podług zniesienia się poprzedniego obudwóch dworów.

Każdy Hospodar, zrzucony z urzędu po siedmioletnim terminie, lub któryby abdykował, utraci swój tytuł, i będzie mógł wrócić do klassy bojarów, pod warunkiem, aby się zachował spokojnie i w pokoju, ale nie będzie mógł zostać na powrót, ani członkiem dywanu, ani sprawować żadnego urzędu publicznego, ani być znowu przez wybór wyniesionym na godność Hospodara.

Synowie hospodarów zrzuconych, lub tych, co abdykowali, zachowają godność Bojarów, będą mogli sprawować urzędy krajowe i dostąpić przez wybór dostojeństwa Hospodara.

W razie destytucji, abdykacji, lub śmierci Hospodara, i dopóki w miéjsce jego następca nie będzie wyznaczony, powierzona będzie administracja Xięztwa wakującego Kajmakanom, mianowanym przez [illegible] Xięstwa.

Ponieważ Hatti Szeryf z roku 1802 zniesienie podatków, należności i rekwizycji od roku 1198 (1783) zaprowadzonych, nakazał, przeto Hospodarowie z Bojarami dywanów właściwych oznaczą i stale wymienią podatki i ciężary roczne Multan i Wołoszczyzny, biorąc za zasadę urządzenia, które ustanowione były w skutku Hatti Szeryfu z roku 1802. Hospodarowie nie będą mogli odstąpić od ścisłego wypełnienia tego rozporządzenia w żadnym przypadku. Będą mieli wzgląd na przełożenia Ministra Jego Cesarskiéj Mości i na przełożenia, jakie im uczynią w skutku odebranych rozkazów Konsulowie Rossyjscy, tak co do tego przedmiotu, jak o utrzymanie przywilejów kraju, a szczególnie o zachowanie zawarowań i artykułów w niniejszym akcie umieszczonych.

Hospodarowie, łącznie z dywanami właściwemi, oznaczą w każdéj prowincji liczbę *Beszlów*, podług téj, jaka była przed zamieszkami z roku 1821. Raz oznaczywszy tę liczbę, nie można jéj będzie pomnażać pod żadnym pozorem, chyba, gdyby potrzeba nagła z obojej strony była uznana; rozumie się, że *Beszle* będą na dal utworzone i urządzone, tak jak były przed zamieszkami z roku 1821, że ich Agowie, będą nadal wybierani i mianowani w sposób, jaki przed epoką wspomnioną był w używaniu, i nakoniec że *Beszle* i Agowie ich, nigdy innych obowiązków pełnić nie będą, jak tylko te, do których początkowo zostały ustanowione; nie będą się mogli mieszać do spraw krajowych, ani sobie pozwalać żadnéj innéj czynności.

Przywłaszczenia popełnione w obrębie Wołoszczyzny od strony Ibraiła, Giergikowy, i Kule, niemniéj za Oltą, będą właścicielom wynagrodzone; w tym celu wyznaczony zostanie termin w stosownych firmanach, które wydane będą do tych, których się dotyczą.

Bojarowie wołoscy i multańscy, którzy jedynie w skutku ostatnich zamieszek, do oddalenia się ze swojéj ojczyzny byli zmuszeni, będą mogli wrócić do niéj swobodnie, nie będą przez nikogo niepokojeni, i powrócą do zupełnego i całkowitego używania praw, przywilejów, dóbr i własności swoich, jak je dawniéj posiadali.

Wysoka Porta, zważywszy nieszczęścia, jakie ciężyły na xięztwach Multan i Wołoszczyzny, w skutku ostatnich zamieszek, uwolni ich przez dwa lata od danin i należności, do których opłacania jéj są obowiązani; po upłynieniu terminu uwolnienia wyżéj wzmiankowanego, wspomnione daniny i należności składane będą w ilości oznaczonéj przez Hatti-Szeryffy z r. 1802 i w żadnym razie nie będą mogły być pomnażane. Wysoka Porta dozwoli również mieszkańcom Xięstw obudwóch wolności handlowéj na wszystkie płody ich ziemi i przemysłu, któremi dowolnie rozrządzać będą mogli, z zachowaniem zastrzeżeń, jakich wymagają z jednéj strony, dostawy należne wysokiéj Porcie corocznie i których prowincje te, są jakby spichrzem, a z drugiéj, zaopatrzenie kraju. Wszystkie urządzenia Hatti-Szeryfu z r. 1802 ściągające się do tych dostaw, do ich uiszczenia regularnego za ceny bieżące, po których mają być płacone i których oznaczenie należéć będzie w razie spornym do dywanów właściwych, przywrócone do mocy obowiązującéj, przestrzegane będą na przyszłość z ścisłością skrupulatną.

Bojarowie obowiązani będą wypełniać rozkazy Hospodarów i zachowywać się względem nich w granicach zupełnéj uległości. Hospodarowie z swojéj strony nie będą mogli srożyć się dowolnie przeciw Bojarom, ani wymierzać na nich kar jeśli na nie nie zasłużyli czynami niesprawiedliwemi, a Bojarowie ulegać będą karze tylko w skutku wyroków wydanych podług praw i zwyczajów krajowych.

Ponieważ zamieszki, wydarzone w latach ostatnich w Multanach i Wołoszczyźnie, najcięższy zadały cios porządkowi w rozmaitych

gałęziach administracji wewnętrznéj, przeto Hospodarowie obowiązani będą, zająć się bez najmniéjszéj odwłoki, spólnie z dywanami właściwemi, środkami potrzebnemi do polepszenia bytu xięstw, powierzonych ich staraniu; środki te będą przedmiotem ogólnego urządzenia dla każdéj prowincji i urządzenie to będzie niezwłocznie do skutku przywiedzione.

Wszystkie inne prawa i przywileje Xięztw Multan i Wołoszczyzny, niemniéj dotyczące ich wszystkie Hatti-Szeryffy, będą utrzymane i zachowywane, o ile nie byłyby zmienione przez akt niniéjszy.

Z tego powodu, my podpisani pełnomocnicy Najjaśniéjszego Césarza i Padyszacha wszech Rossji, opatrzeni w pełnomocnictwa najwyższe, spólnie z pełnomocnikami wysokiéj Porty, ułożyliśmy i uporządkowaliśmy względem Multan i Wołoszczyzny punkta powyższe, które wynikają z artykułu 3 konwencji objaśniającéj i potwierdzającéj traktat Bukarestski, zawartéj w 8 artykułach na naradach w Akermanie między nami i pełnomocnikami tureckiemi.

W skutku tego oddzielny akt niniejszy został ułożony, opatrzony naszemi pieczęciami i podpisami i wydany do rąk pełnomocników wysokiéj Porty.

Działo się w Akermanie, d. 25 Września 1826.

(Podpis) Hrabia *M. Woronzow.* (L. S.)
Ribeaupierre (L. S.)

Oddzielny akt niniejszy otrzymał ratyfikację N. Pana, dnia 14 Października 1826.

TURCJA.

przez Szwajcarją.

Korespondent P. Eynard w Korfu, doniósł mu następujące wiadomości, których data ostatnia, jest z d. 3. Listopada.

»Wysłano dwa ładunki kukurydzy (800,000 f.) do Napoli di Romania, inny transport (400,000 funt) pójdzie do zachodniéj Grecji. Okręt Vitali wysłany do Grecji przez towarzystwo przyjaciół Greków w Paryżu, przepłynął d. 23 Października koło Korfu z 600000 funt: mąki i sucharów. Nie zostaje teraz do życzenia, jak żeby rząd grecki zaprowadził porządny dozór nad temi zapasami żywności, któréj wszędzie zbywa. W Attyce taki sam stan rzeczy. Wojsko Seraskjera cierpi podobnie jak nasze niedostatek żywności. Rząd w Nauplji dokłada wszelkich usiłowań dla zebrania jak najwięcéj wojska w Rumelji; wyprawa Kolletego ma ten sam cel, a Notaras i Leondos otrzymali rozkaz, aby w te strony pośpieszali. Mieszkańcy Kalamos wiele są winni wdzięczności pruskim dobroczyńcom za żywność, którą im nadesłali; choroby i nędza ustały już w tém mieście; Anglicy wspierali go także żywnością. — Z *Kalamos* odbieram z dnia 25 Października następujące wiadomości: Sophavas Mitros Condogianis i Gioldapis, którzy udawali, jakoby mieli zamiar poddać się nieprzyjacielowi, dowiedziawszy się o nieszczęśliwym powodzeniu Kiutakiego, który od oblężenia Aten odstąpić będzie zmuszony (co już może nastąpiło) wysłali posłańca do Zongas, wzywając go, aby znowu wziął się do broni. Ten przysłał tu gońca z wezwaniem do wszystkich Greków, którzy zdolni są broń dźwigać, aby się z nim na stałym lądzie łączyli. Zbiegowie rumeljony oczekują na *Leondos*, inni gotują się z przeprawą do Peloponezu.

W przypisku do tego listu powiedziano: że wszyscy zdolni do boju opuścili już Calamos, udając się w części do Peloponezu, w części na ląd stały.— Wkrótce (dodaje Korrespondent z Korfu) prześlę WPanu ogólny obraz wszystkiego cokolwiek dla wsparcia Greków uczyniono, tymczasem donoszę w krótkości następujące szczegóły. Wykupiono 2,000 niewolników, dano wsparcie nieszczęśliwym w Calamos, który do zdrowia są przywróceni, resztę żywności, jaką miéć mogłem, posłałem rządowi greckiemu. Wprawdzie kilku naczelników zgłosiło się do mnie unikając jednak wszelkiego nieporządku, oddałem wszystko rządowi greckiemu.— W teraźniejszych okolicznościach, gdy Grecja z powodzeniem walczyć zaczyna, nie można lepiéj uczynić, jak wszystko rządowi greckiemu zostawić. To jednoczy środki i utrzymuje powagę rządu tak dalece, że tym sposobem wszystkie zatargi same z siebie ustaną. Mają wprawdzie Grecy na dwa miesiące żywności, lecz wszystkie listy z Morei i Attyki, wystawiają potrzebę nieustawania w dalszém ich wspieraniu, bo wszystko co należy do wojska na wielki niedostatek jest wystawione. Interessa w Rumelji, więcéj ku zachodowi obrót swój biorą, a ta część Grecji jest zupełnie spustoszona i przed innemi wsparcia potrzebuje. Z tych zatém powodów zaklinam WPana staraj się całą usilnością o stałe zasiłki i wsparcie. Jeżeli powiedzie się rządowi postawić Rumelją na stopie potrzebnéj powagi, Albanja musi spokojną pozostać, a interessa Peloponezu niebawnie uporządkować się dadzą. (G. B.)

Widowiska w stolicy.

Teatr narodowy. Dziś: Traj: *Alzyra*, czyli *Amerykanie.* Zakończy Kom: *Mali Protektorowie*, czyli *Boczne Schody.*

Wyobrażenie Systematu Swiata podług Kopernika. Podwale Nro 522.

Widowisko Kosmoramiczne — *przy ulicy Miodowéj Nro* 492.

Nowe Kosmorama — z *widokiem Krakowa i jego okolic w Hotelu przy ulicy Długiéj.*

Gabinet figur woskowych. — Krakowskie - Przedmieście Nro 414.